

KIADÓ HIVATAL:
Szikes Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetés
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatalt
érdekítő közlemények
küldendők.

Nyitási díjban egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 frt. —
Félévre . 2 frt 50 k
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSEG.
Beliczey-ut. 15. szám
hova a lap szerelmi r-
szét illető közlemények
küldendők.

Kéziratoknem
adatnak vissza

Számoljunk tényekkel.

Tények könnyen elmosódnak tudatunkban, kivált ha azokat időnként föl nem elevenítjük. A szarvasi főgymnasium Szarvasra való telepítésének ténye ma a szarvasiak köztudatából meglehetősen kiesett. Pedig épen most, midőn a főgymnasium kérvénye ma-holnap kedvező döntés reményében városunk képviselője elé kerül s midőn arról lesz szó, hogy a főjegyzői lakot alapítványkép átadjuk-e tornaépítés céljából a főgymnasiumnak, időszerűnek tűnik fel némi visszatekintés a múltra s némi számolgatás arról, hogy minő érdekek voltak, vannak s lesznek kötve a szarvasi főgymnasiumhoz és annak korszerű fejlődéséhez.

Legyen szabad erre vonatkozólag néhány tényt felsorolnom.

Tény az, hogy a főgymnasiumot M.-Berényből 1834 őszén telepíté át a békési ágost. hitv. evang. Esperesség Szarvasra. Lehetővé tette ez áttelepítést Simon Sámuel volt esperes Boczkó Károly szolgabíró és Hellebranth János főjegyző buzgó utánjárása és kérelme, melyet a helybeli nemes földesuraság szívesen teljesített azzal, hogy a főgymnasium évi ellátására 300 kondorosi és haleszi hold tulajdonjogát s évi hasznát följajánlotta.

Tény ennek ellenében az is, hogy meg volt az esperességben a törekvés arra nézve, hogy a főgymnasium eredeti helyén, M.-Berényben megtartassák. A nemes Wencheim báró család 150 holdat, két jól felszerelt száraz malmot ellenajánlatba hozott azon esetre, ha a főgymnasium M.-Berényből el nem vitetnék. És bizony csak Boczkó és Hellebranth nagy erélye s a szarvasi földesuraságnak nagyobb áldozata okozta azt, hogy a főgymnasiumot — a község minden hozzájárulása nélkül — Szarvas kapta meg, holott az esperesség terü-

leti beosztása a három hazai nyelvnek — a magyar, német és tótnak — gyakorlati megtanulása, a már tett építkezések, felszerelések, alapítványok nagyon élesztették azon meggyőződést, hogy az esperességi főgymnasiumnak megfelelőbb helye inkább Mező-Berény, mint Szarvas.

Tény az, hogy a jó emlékkü Tessedik Sámuel lelkész által ipariskolául kiépített s utóbb központi népiskola gyanánt használt jelenlegi gymn. épületet a szarvasi evang. egyház 5000 váltó forintot engedte át oly kedvező fizetési feltételek mellett az esperességnek, hogy főleg ez vetett véget a tusakodásnak, mert lehetővé tette a főgymnasium hamaros áttelepítését. Aztán e bevégzett ténynyel szemben kénytelenek voltak megnyugodni azok is, kik más-ként gondolkodtak.

Tény az, hogy az ekkép Szarvasra áttelepített esperességi főgymnasium 60 év óta működött, fejlett, erősödött és anyagilag nagy évi forgalom előidézése által, és szellemileg sok szegény sorsú család tanulni szerető gyermekeinek is lehetővé téve az olcsó tanulást, hatalmasan befolyt Szarvas városának éltsorsára. Részletesebben az esperességi és iskolai levéltár tanúsága szerint a 60 év alatt látogatta a főgymnasiumot 18,287 tanuló. Ezekből teljes nyolcz osztályt végezve az életbe és tudományos szakpályára lépett 1680, s mióta szabadabb alkotmányos életünknel fogva 186 $\frac{1}{2}$ -től érettségi tartására a főgymnasium jogot nyert, érettségi bizonyítvánnyal elbocsátva lett 1328 ifju. Tanítói oklevéllel ellátva alkalmazásba lépett 106 tanítójelölt s Vajda Péter és Haviár Dániel korában theologiai oktatásban részesült 42 tanuló, kik tovább képezvén magukat a papi pályára léptek.

Tény az is, hogy a hiányos berendezést népiskolák gymnasiumi tanulmányokra előké-

szítő munkáján segíteni akarván a főgymnasium 1857 $\frac{1}{2}$ —1867 $\frac{1}{2}$ -ig előkészítő tanfolyamot tartott fenn, melyből 324 tanuló került föl a főgymnasiumba. Ezzel meg volt adva az ok és alkalom, hogy az evang. egyház magyar tannyelvű s jobb berendezésű népiskolák létesítéséről gondoskodjék, hogy így ne csak a magyarosodás ügyét szolgálja, de a gymnasiumba lépőkre nézve a tanítást eredményesebbé tegye.

Tény az, hogy a főgymnasium érdekei s közvetve ezzel Szarvas városának közművelődési feladatai is ez által sokat nyertek, hogy majdnem minden jelesebb helybeli lelkész a főgymnasium sorsára tőle telhető kedvező befolyást gyakorolni óhajtván, emelkedett vidék és esperesség szerte lelkészeink s buzgó világi férfaink hirneve, tekintélye s érdeme. Tanításukkal is szolgálták a főgymnasium érdekeit. Jancsovcics István, Vanko Sámuel, Placszó István s az iskola fejlődése körül érdemeket szereztek Simon Sámuel, Placszó István, Horváth Sámuel, Torkos Károly, Haviár Dániel stb. stb. kikről a távozó tanulótság vidékszerte magasztalólag beszélt.

Tény az, hogy a főgymnasium jelesebb tanárai sokban előmozdították, Szarvas társadalmi érdekeit s megyszerte elismert előkelőségét a múltban. Ilyenek voltak: Magda Pál, Molnár Adolf, Vajda Péter, Bloch—Ballagi Móricz, Greguss Ákos, Domanovszky Endre, Petz Gyula, Háberern Jonathán, Zsilinszky Mihály, Tatay István, Mihály József stb. stb. kik irodalmi működésük s társadalmi jeleskedésük által nem kizárólag csak a főgymnasiumnak, de Szarvas városának is becsületet szereztek.

Tény az, hogy a helybeli kaszinó-egylet, az olvasó körök a gazdasági és kertészeti társulat ha nem is kizárólag, de leginkább

TÁRZA.

SIROK FELETT.

I.

TENGEREN.

Hallgass szívem, most hangosan ne dobbanj,
Tagadd meg minden gyöngeségedet,
Temesd el halkán álmok csalfa árnyát,
Sirok között járunk, sirok felett.

Ne törje át az éjnek mély nyugalomát,
A csillagfényt, mely rajta átrezeg,
Borongó fellegek csodás regéit
Panaszod hangja most ne törje meg.

Szívem, merülj e bűvös hallgatásba,
Mely rád borítja tündérfátyolát:
Sugárszövet az égi csillagokból —
Világok hamva reszket rajta át.

Megy a hajó, alatta ring a tenger,
Kegyetlen, vad, formátlan óriás,
Kemény, sötét hullámverése nyög, mint
Temető mélyén tompa szélsírás.

Megy a hajó, alatta ring a tenger —
Órvénye mélyén sirok nyugszanak,

Rég messzetűnt időknék feltöretlen,
Lélehetetlen sirja — ott alatt.

Megy a hajó — s itt állok én az éjben,
A messzeségbe függesztem szemem,
A sarkki csillag, a hajós vezére,
Ki nyitja most a végtelent nekem.

S órvény mélyéről, ki az ürbe szállok,
A merre a mindenség útja van,
A hol világok egymást összezuzdák—
S kihűlt napok bolyongnak czéltalan.

Hol millió és millió világnak
Most virrad tán az első reggele —
S más millió most szédül pusztulásba
S ki tudja azt, — mi pusztul el vele?!

Megy a hajó, alatta reng a tenger —
Szívem tagadd meg gyöngeségedet,
Temesd el halkán álmok csalfa árnyát,
Sirok között járunk, sirok felett.

II.

VELENCZÉBEN.

Márványból vésett nehéz sarkofágok,
Sok század éven barnult oszlopok

Merész hajlású büszke boltok árján
Sötéten így, hová borongotok?

Hol van a művész, a ki lángszívével
Márványotokba eszmét égetett,
Mely ezredév kódén is átvilágít:
Ti Phidiasok! hová lettetek?!

Állok Szent Marc főnséges templomában
Ős barbár szobrok, oszlopok között.
A fáraók, a próféták világa
Romokba törve ide költözött?!

Homály borong alá a bolt ivekről,
A köveken nem játszik napsugár
Mély hangtalan magányán a falaknak
Elnúlt időknék síri árnya jár.

Ott fent — rejtelmes — barna félhomályban.
Oltár — két alabastrum oszlop áll
Egy-egy vörös láng rajtuk átvilágít
S a két hideg kő — im életre vál!

Miként ha szíve volna mindeniknek
És ajkuk, a mely hangosan beszél:
Regéket mondanak csodás időkről
Én hallgatom: „Adonaj! Izrael!!

jeles tanárok által kezdeményezve létesültek s fejlődtek.

Tény az, hogy Vajda Péter vallásos és hazafias felolvasásai, melyekre vasárnaponként a mostani könyvtár nagy termébe vetekedve gyűlt össze Szarvas művelt közönsége, ébresztette s fokozta annak szükségérzetét, hogy ideje érkezett a vasárnaponként tartandó magyar istentiszteleteknek. Vajda és a lelkes kezdő theologusok ingyen teljesítették a templomi szolgálatot, míg nem utóbb a nagy tudományú Petz Gyula pap-tanáru meg választott s így a magyar gyülekezet szervezése megindult.

Tény az, hogy midőn az 1848—49. mozgalom lezajlása után a hazánkkal ellenszenves kormány minden hazafias szellemet elnyomni kötelességének tekinté, a szarvasi főgymnasium autonóm szervezeténél fogva szolgálta a jó közszellemet, bár ezért az intézet többször fölfüggesztéssel lett fenyegetve. És midőn aztán a főgymnasium további fennmaradása azon föltételhez lett kötve, hogy mutasson ki a fentartó esperesség 12 tanár évi fizetésének biztosításához kellő pénzalapot: akkor is az esperesség egyháza önkényt vállaltak 4500 forintnyi évi terhet, mihez maga a szarvasi evang. egyház évente 1500 frttal járult s járul. Tény az, hogy épen e válságos időben Placsko István, Chovan Zsigmond, Zvarinyi Lajos buzgólkodása s utóbb Somogyi Sándor takarékosága folytán jött létre a szarvasi művelt közönség önkénytes adakozásából a tanszék-alapítványi társulat alapítókéje, mely ma csaknem 30 ezer forintra emelkedvén, kamataival egy tanszék évi díjazását szépen fedezni képes.

És végül e tények sorozatában hálás elismeréssel említsük föl azt is, hogy a megpróbáltatás ez időszakában először látta Szarvas városa is annak szükségét, hogy a helybeli főgymnasium érdekében áldozatot hozzon. Ezért 1854-től évi 690 frttal, utóbb 735, majd 850 s 1889-től 1400 forinttal járul egy tanszék évi ellátásához. Ebben nyilvánult Szarvas városának a főgymnasium irányában *első szives áldozatkészsége.*

A felsoroltak alapján, miután a szarvasi főgymnasium, bár a békési Esperesség czime és pártfogása mellett áll is fen, de tényleg annak legtöbb előnyét főképp Szarvas városa éli és élvezzi, szerintem nagyon kívánatos, hogy a tények eme lényes sorozatát Szarvas városa egy újabb tényre tegye gazdagabbá, azzal t. i. hogy a főgymnasium által tornacsarnok építése céljából kért főjegyzői lakást alapítványul adja át a főgymnasiumnak, mint a mely helyiség közelségénél s térfogatánál

*„Mi Salamonnak templomában álltunk,
Fölöttünk a két szárnyas Cherubim, —
Előttünk mondott szent imát a — főpap
Nekünk fényelt a Thummim és Urim.*

*„Mi láttuk, láttuk Izrael népét —
Szavára még az ég is megnyílt —
És Jehova napfényes ragyogásban
Mi rajtunk néki átvilágított.*

*„De porba hullt a templom, mi ledőlünk —
Meggalt a főpap, összetört a nép —
Más isten él az emberek szívében
S a földieknek elveszett az ég ! !*

*S a két kő újra szótalanná dermed,
Sárgás világuk halványan rezeg, —
Két siri más — évezredek időkből,
Két sarkofag — egy nemzetet temet.*

*Nyujtsd kezdet te lelhem égi mása,
Hadd érezem közel a szivedet,
Hadd érezzem meg élő dobbanását —
Sirok között járunk, sirok felett.*

Ivánfi Jenő.

fogva egyaránt legalkalmasabb arra, hogy azon a mai kor igényeinek megfelelő torna és játszó helyiség kiépíthető s berendezhető legyen. Különbösen sem szabadna arról soha megfeledkeznünk, hogy ha a helybeli főgymnasium épít, fejlik, terjeszkedik és erősödik, ha élet és verseny-képességében növekszik, mind eme mozgalom által legközvetlenebbül Szarvas érdekeit, hasznát, hírét, javát, dicsőségét, szellemi gyarapodását és befolyását, mozdítja elő, mi a felsorolt tények sorában bizonyosan maga is nem a legkisebb jelentőségű tény.

E tények kegyes figyelembe vételét képviselő társainak jó akaratú megfontolásába tisztelettel ajánlja

egy városi képviselő.

A régi czéhekről.

Irta s felolvasta f. é. márczius 15-én a szarvasi iparos körben

Liska János, főgymn. tanár.

A czéh tagjai között csak a kor tett némi különbséget. Az idősebb mesterek előnyben részesültek, ha legény jelentkezett, a kezdő mester néhol egy esztendeig nem tarthatott inast, legényt — így a szarvasi timároknál is. A szegényebb s kezdő mesterembert segítette a czéh, de szigorúan megtiltották, hogy bármely mester hitelbe adja az árút, mester-társát a vételben az ár felverése által akadályozza. A vásárokon az első hely az öreg mestereké volt. Érdekes az is, hogy a különböző városok czéhei megvásárolták egymástól a vásártéri locust.

A mesterek erkölcsére nézve szintén szigorú rendszabályok voltak. Néhol a nőtelen legényt be sem vették a czéhbe, vagy pedig tartozott 1 év alatt megőszülni. A ki mester leányát vette el, előnyben részesült. Némely czéhek nem csak a mesterek, hanem a mesternék erkölcsi kihágásait is büntették. Sok helyütt a ruhát is szabályok alá fogták, a fényűző ruhát, mint hivalkodásra mutató, tisztességes mesterhez nem illő dolgot tiltották. Itt ott még az okatlan állat megöletése is a czéhből kivételést vont maga után.

A társas szellemnek, a testületi életnek s összetartásnak erős ápolói voltak a czéhek. Évenként 4 gyűlést tartottak, ezeken köteles volt minden mester megjelenni, a mester vagy felesége vagy bármely család tagja temetésén testületileg jelentek meg; az özvegy mesterné möringot kapott a czéhládából s ha a mesterséget folytatni akarta, a mesterség vezetésére alkalmas legényről gondoskodtak számára. — Dicséretre méltó a czéhekre nézve az is, hogy a jótékonyág elől sem zárkóztak el, templomra iskolákra önként is felajánlják adományait s e tekintetben a szarvasi czéheknél is elismeréssel tartozunk, a mennyiben templomra s a főgymnasiumra mindenik adományozott pár száz forintot...

Végül a szarvasi czéhek keletkezéséről kell még röviden szólanom: Városunkban legrégebben alakítottak czéhet a csizmadiák, a kik 1777-ben Mária Theresiától kapták privilegiumaikat. Utánuk a szűcsök következtek nem tudom mely időben. 1817-ben kapták szabadalmunkat újra a csizmadiák, 1817-ben a kovácsok és kerékgyártók, u. a. a szabók és szűrszabók, u. a. cserzővargák. A molnárok és ácsok 1821-ben a festők 1842. az asztalosok, kovácsok, kerékgyártók, üvegesek 1844. Sokat lehetne még ezeknek sajátos dolgairól szólanom, de az idő sietésre int s azért csak annyit jegyzek meg, hogy a szarvasi kovács czéh 1861-ben először engedti meg a legénynek, hogy a remeket megválthassa. A megváltás 43—66 frtba kerül.

S ezzel felolvasásom végéhez értem. Iparkodtam a czéh életét hiven feltüntetni, korántsem állítom, hogy mindent elmondtam a

mi a czéheknél jó és dicséretes volt, hiszen e tárgy részletei oly terjedelmesek, hogy azokat egy rövid felolvasás keretében felölelni teljesen lehetetlen s ezért reményem, elnézéssel lesznek, ha oly dolgot hagytam el, a mi önök előtt ismeretes s a czéhek jellemzésére érdekes.

Előadásomból talán mégis kitűnt, hogy a czéhek bár erkölcsi, vallásos szempontból jótékony befolyást gyakoroltak, sok oly korlátozó rendszabállyal bírtak, melyek az ipar fejlődésének útját állották. A verseny a czéhek körében lehetetlen volt s ez okozta halálukat. Az 1869—72 országgyűlés s még előbb a művelt világ nagy része nagyon is ósdinak tartotta azt a szervezetet, mely a munkát a neki kedvesek számára foglalta el s a kedve elleni egyénéket az ipar üzéstől eltiltotta. Pedig az ember természetadta joga úgy vélték, — hogy a benne rejlő ügyességet kiki úgy használja fel, a mint Isten neki felhasználni megengedte. Az ügyetlen, a kontár megbűnhődik azzal, hogy a közönség nem fogadja el czikkeit. Ezekből látható, hogy jó volt a törvényhozás célja, mikor a mostani törvényt megalkotta, hogy azonban a törvény nem szült olyan eredményeket, mint a milyeneket vártak tőle, azért senkit sem lehet felelőssé tenni. Hiszen a mi viszonyaink minden téren javulást igényelnek. Adja Isten, hogy ez a javulás az iparnál mielőbb bekövetkezzék s hogy önök is uraim mennél jobban boldoguljanak.

(Vége)

Ujdonságok.

— Benka Gyula a helybeli főgymnasium igazgatóját társadalmunk eme közkedvelt alakját névnapja alkalmából lelkes ovációban részesítették úgy a főgymnasium ifjusága, mint a szarvasi dalkar szordán este. Az ifjuság dalkarával együtt Adám y Rezső tanár és karmester vezetése mellett esteli 7 órakor Benka Gyula lakása elé vonult s ott a következő dalokat énekelte: Üdvözlő kar, Kunczótól, magyardalok Adámytól, Nászkar Tanhausor operából, ezután a megjelent igazgatót Varga János VIII. oszt. tanuló meleg hangon tartott értelmes beszédben üdvözölte, mire a megtisztelt, szellemtől duzzadó hazafias irányú remek beszédben megköszönte az öt ért megtiszteltetést. 8 órakor a szarvasi dalkar kereste fel a lampionok világítása mellett testületileg Benka Gyula házáat, hogy ott őt mint a dalkar szeretet elnökét fáradhatatlan és buzgó működő tagját üdvözölje. A dalkar Adám y Rezső gymnasiumi tanár és dalkari karmester vezetése mellett „Üdvözölve légy“, magyardalok, és Álomdal Adámytól, című dalokat énekelte, mire Benka Gyula meleg hangon tartott beszéddel köszönte meg a kitüntetést, mely úgy mond kétszeresen jól esik neki, mert a dal a szívből jön és a szívhez szól. Ugy az éneket mint a beszédek igen nagyszámu intelligens közönség hallgatta végig, kik a beszéd végével lelkesen megénezték az ünnepeltet.

— Tanító-egyesület tisztelgése. A helybeli tanító-egyesület f. hó 12-én csütörtökön a délelőtti órákban megjelent szeretett elnökénél Benka Gyula főgymn. igazg. lakásán, hogy névnapja alkalmából jó kívánatait nyilvánítsa. Az egyesület szószólója Lichtenwarter Antal a r. kath. egyház derék tanítója volt, kinek rövid de igen talpraesett üdvözlője az igazgató a nála megszokott ékesszólással és tartalmassággal hoszabban válaszolt, megköszönve a személye iránt tanúsított figyelmet. Jól eső örömmel közöljük e hirt, tanúbizonyosságul annak, hogy a városzerte köztiszteltében álló igazgatónak a minden szép és nemes iránti lankadatlan lelkesedése, kitartó munkássága, szepülően tiszta jelene példánykép tanítónk előtt, kik örömmel használnak fel minden alkalmat arra, hogy a jeles paedagogus vezérük iránti szeretettel párosult tiszteletüket nyilváníthassák.

— Nyilvános számadás. A helybeli polg. leányiskola helyiségében 1893 év október 4-től 1894. év márczius 9-ig tartott 12 fillérestély összes bevétele: 99 frt 42 kr. kiadása: 67 frt 23 kr. tiszta jövedelem 32 frt 19 kr, mely összeg a helybeli polg. leányiskola pénztárába szolgáltatott be. Szarvas 1894 ápril. 9. Lukes Ilona, Mihály Melánia

— A békésmegyei gazdasági egylet feladatát tüzte ki a jó tejelő tehéneknek meghonosítását vármegyei községeiben, s miután egyeseknek nincs mindenkor módjában ilyeneket távolabbról beszerezni, de az nagyon is költséges lenne, ezért könnyíteni

őhajtván a beszerezhetést, megbízott szakértő egyleti tagok által az egylet költségén vásároltatja azokat be, s azután itt nyilvános árverésen adja el a gazdaközönségnek. Miután az ugynevezett Bonyhád vidéki fajmarha úgy van ismerve, mint egyike a legjobb tejelő fajtáknak, s mert ez a faj már hazánkban rég meghonosult, ezeknek terjesztését határozta el. Az első szállítmány még a múlt hónapban érkezett meg s miután azok minden tekintetben kielégítőnek találtak, most egy újabb szállítmány bevásárlására lettek az egylet megbízottjai kiküldve és pedig néhány waggon fas és esetleg hasas tehén fog érkezni és pedig mint a vármegye természetes központja B. Csabára s itt fognak elárvereztetni. Továbbá, hogy a szegényebb emberek is hozzá juthassanak ezen jó fajta marhához pár waggon rugott üszőborjú is fog szállítani s ezek M.-Berényben f. hó 28-án a kiállítás alkalmával fognak árverés alá bocsájtani. Ennél fogva azon kéressel fordul a gazd. egylet igazgatósága az érđ, Előjárásághoz hogy az általa legalkalmasabbnak vélt módon — dobzó vagy templom előtti hirdetés által adja tudtára a gazda közönségnek, hogy f. hó 22-én d. e. 9. órákor B.-Csabán fognak a Bonyhád vidéki tehének elárvereztetni. Továbbá, hogy a M.-Berényi kiállítás alkalmával az ugyan onnét szállítandó rugott üsző borjúk fognak nyilvános árverésen eladatni. B. Csaba, 1894. ápril. 10. Az elnökség megbízásából: Zlinszky István egyleti titkár.

Két öngyilkosság. Városunkban f. hó 10-én két ember vált meg önként az élettől. Az egyik Matusik János 21 éves fiatal ember, aki a hidról a Körösbe ugrott. Holttestét partra vetette a víz. Kabátja zsebében irást találtak, melynek tartalmát szülői titkolják. — A másik Vavrek Pál hét gyermeknek apja, ki eddig ismeretlen okból saját háza padlásán akasztotta fel magát.

Kossuth Lajos gyógmódja. Basso-Arnoux doktor Kossuth Lajos nagy hazánkiának turini tartozkodása alatt tizenkét éven át volt hű és önfeláldozó orvosa, svédországi tanulmány útja-után egy mindenkét érdeklő könyvet írt a massageról, és svédornázásról. Ezen gyógmódot alkalmazta Kossuth Lajos és a könyv is a turini száműzöttnek van ajánlva, mint a mely az aggastyán életét évekkel meghosszabbította: Kossuth Lajos ezért egy rendkívül megleghangu köszönő levelet írt Basso-nak, melynek hű másolata mellékelve van a könyvhöz s a czimlapot is Kossuth végzavai és aláírása díszíti. A könyv Dr. Kutassy József fővárosi gyakorló-orvos kitűnő fordításában jelent meg Dobrowsky és Franke budapesti könyvkiadóknál. A jövedelem fele a Kossuth-szoboralap javára esik. Az izlésesen kiállított könyv ára 1 frt s kapható minden könyvkereskedésben. Magában a fővárosban oly nagy volt ezen mindenkit érdeklő könyv iránt a kereslet, hogy már második kiadás rendezése vált szükségessé.

Értesítés. Van szerencsém az érdeklődő gazdaközönség tudomására hozni, miszerint a kerület szállószeti vándor tanár Heinrich József úr f. hó 16 és 17-én mindenkor d. e. 8. és d. u. 3. órákor B.-Csabán a békésmegyei gazd. egylet amerikai szőlőtelepén díjazással egybe kötött szőlőfásoltási tanfolyamot tart, mely alkalomra az érdeklődők ezennel meghívhatnak. B.-Csaba 1894. apr. 12. Az elnökség meghagyásából. Zlinszky István e. titkár.

„Magyar Esti Lap“ ezimen új napilap indult meg Budapesten S z a l a y Mihály ismert nevű író szerkesztésében. A lap, mely egy párthoz sem tartozik és a mely körül a legkiválóbb hírlapírók sorakoznak, Budapesten már délután 3 órákor jelenik meg és adatik postára, úgy, hogy legújabb és érdekes közleményeivel az összes többi lapokat megelőzi. A kiadóhivatal (Budapest Granátos utca 2. sz.) kívánatra szívesen küld mutatványszámokat. Az előfizetési ár: vidéken egy évre 8 frt, tél évre 4 frt, negyedévre 2 frt és egy hóra 75 kr. Azonkívül a lap egyes példányai az ismertebb hírlapelárusítóknál és a vasuti állomásokon is kaphatók.

Felülfizetés. A szarvasi iparos ifjak által 1894. évi ápril 8-án tartott táncmulatsága alkalmával felülfizettek: Golián Soma 1 frt. 20 kr. Szikes Antal 1 frt. Szitó Vince 70 kr. Tájber Gusztáv, Palkovits János, Weber Ignác, Glasner Adolf, 50—50 kr. Nerhaft József 30 kr. Toch Ignác, Belopotoczi, Kralovanszki, Gaál Vilma, Kutlik Endre, Podani Zsuzsika, Szücs István, Klimaji János, Klimaji Pál, Kovács fogorvos, Palkovics János, Sulcz Lajos, dr. Plavec Béla, Gali Sándor, Szabó Mihály, Csapó Soma Bauernstein Béla, Jenei György, Gaál Ferencz, Viland, Grosz Lambert, Oravetz N. Kuhn György, Schreiber, Riponszki Mihály 20—20 krt. Fogadják a nemes gondolkodású felülfizetők a rendezőség köszönetét. **O s z t e r l a n d József** pénztáros.

Felhívás. A nagyérdemű közönség ezennel felhívatik arra, hogy a város lakossága érdekében és jóvoltáért, a város tulajdonát képező u. nevezett Gróf Károlyi István-féle kastély kertjében „Részvény Társaság“ utján felállítandó — a mai kor igényeinek

teljesen megfelelő gőz, kád és tükrös Ártézi fürdő 25 ferintos részvényeire aláírjanak. Az aláírás kötelező. Az értekezlet jóváhagyásából. Szarvason 1494. évi Április hó 9-én. Az Elnökség. Aláírási ívek a következő egyének kezei közt van, kiknél az aláírások eszközölhetők: Tájber Gusztáv, Fischbein Ignác, Kondacs Sámuel, Söfnfeld Mihály, Scheiner Benő, Sárosy Soma, Benzur Sándor, Maresek István, Veles Tamás esküdt, Valach János esküdt, Weber József, Kutlik Endre, Boros Mihály, Moravesik József, Buck Adolf, Roszjarovitz János, Réthy Sándor, Korik János, Szabó József, Szüle Kálmán, Opauszky István, Sinkovics Pál, Golián István, Szarvasi Takarékpénztár, Szentandrás Takarékpénztár, Brozik Lajos, Bakay Géza, Kiss Mihály, Melis Mátyás, Dobosffy Béla, Veres János, Hajnal Béla Szikes Antal.

A főgymnasiumban ma vasárnap történek a jelentkezők az érettségi vizsgálatokra.

Az íz. ifjuság által f. hó 7-én tartott zártkörű táncestély erkölcsileg fényesen sikerült, Puresi János kitűnően szervezett zenekara általános jókedv között reggelig tartotta együtt a bájós hölgy koszorut. Jelen voltak: Bácskay Etel, Blau Orszike, Fuchs Giza, Goltzer Regina, Mandl Zseni, Kohn Janka, Lusztig Czili, Landler Amália, Ungár Paulin, Schönfeld Fáni, Srötter Regina, Weinberger Lujza, Scheiner Záli. Zűsz nővérek Guszman Róza. Asszonyok: Dr. Salacz Oszkár, Dr. Fuksz Edéné. Guszmán Mórné, Srötter Maxné, Scheiner Józsefné. A táncestély jövedelme 77 frt 40 kr. Felülfizettek: Grosz Ármin 50 kr. Krecsmárik János 1 frt. Dr. Fuksz Ede 2 frt. Fűredi 1 frt Sterbecz Gábor 1 frt. Dr. Kovács 40 kr. Dr. Salacz Oszkár 2 frt Szirmay L. Árpád 1 frt. Medveczky József 1 frt Szűcs 50 kr. Répászi 50 kr. Guttmán Antal 1 frt. Összesen 11 frt 90 kr. Fogadják ezutal is a jótékony czél nevében hálás köszönetünket. A rendezőség.

Sorozás. Városunkban a sorozás folyó hó 16-án azaz holnap ve-zi kezdetét.

Fogorvos. Kovács J. Budapestről ki már két hete városunkban tartozkodik a n. é. közönséget siet értesíteni, hogy csak e héten fog még városunkban működni, felkéri a fogbajban szenvedőket hogy mielőbb látogassák meg, mert vannak mütétek, melyek több időt vesznek igénybe (Plombirozás.) Lakása Bárány szálloda 2-ik szám.

Műkedvelői előadások. A mint a múlt számban már jelezük, az iparos ifjuság műkedvelői előadásra készül, a mely pedig május hó első napjaiban fog megtartatni. A népszínművek közül a **K i n t o r u á s e s a l á d - r a s a** „Nők az alkotmányban“ esett a választás; a melynek próbái már szerdán a szinkörben megis kezdődtek. De minthogy a szerepek kiosztásában még végleges megállapodás nincsen, arról csak a jövő számunkban adhatunk részletes tudósítást.

A szarvasi dalkar május 20-án tartja meg monstre hangversenyét, melynek próbái már szorgosan folynak. A végleges programm ugyan még nincs megállapítva azért nem is közöljük azt, de annyit azonban már eleve elárulhatunk, hogy az eddigi megállapítottak is nagy műveltségben fogják részesíteni a közönséget, különösen pedig **K i p p e r „I n c o g n i t ó“** operet-téjével, a próbák után itélve nagy sikert fog elérni.

Puresi Janesi csabai bandája, mely a múlt vasárnap délután és a bálkövető napon mulattatta a szarvasiakat, a mint értesülünk egy pár jó vért szarvasi gavalér meghívására f. hó 28-án ismét városunkba jön és egy zeneestélyt ad.

Az „Olvasd“ című hetilap, mely szabadszellemtű czikkeivel így a Kossuth-gyász alkalmával a királyhoz intézett nyílt levelével országos feltűnést keltett folyó hó 15-ikétől kezdve mint politikai hetilap jelenik meg. Jövő száma közli a „Függetlenség“ nyilatkozatát — ot Kiadóhivatala Budapest, IV. ker., Koronaherceg utca 6. sz. a. van. Előfizetési ára félévre 3 frt.

„Politikai tanügyi lap“. Nemesak hazánkban, de még az egész világon sem volt politikai tanügyi lap. Most már van ez is. A Nemzeti Iskola szerkesztője, Benedek Elek, ki egyuttal e kitűnő, minden irányban független, szókimondó tanügyi lapnak a tulajdonosa is, most letette a kauceziót, hogy a kormány tanügyi politikáját — tisztán politikai szempontból is — bírálhassa. Nemesak a tanítóknak és tanároknak válik ez nagy előnyére, de a nemzeti kultúra szempontjából is föltötte nagy fontosságú dolog, különösen ha, a miben nem is kételkedünk, a szerkesztő a politikai pártok fölé emelkedik s párttekinetek nélkül szolgálja a nemzeti kultúra érdekeit, a minthogy a nemzeti kultúra ügye nem is lehet pártkérdés.

(Kossuth Lajos f.) Most, midőn a magyar szabadságharcz halhatatlan apostola: **K o s s u t h L a j o s** sirba szállott, a különféle vállalatok nemes versenyre kelnek egymással, hogy a nemzet nagy halottjának vonásait az utókor számára megörökítsék. Ezen képek közül különösen kiválik egy „**K o s s u t h L a j o s** és az aradi vértanúk megdicsőítése“ című allegorikai kép, mely Kozics Ferenc hazánkfia, birneves müncheni akadémia festő

eredeti festménye után husz színű remek olajnyomatú kivitelben sokszorosítva lett. Ez a kép, melynek lát-tára imádatserü illet szállja meg a honfi kebelt, oly díszesen és oly fenségesen örökíti meg allegorikus csoportozatban Kossuth Lajos és a 13 aradi vértanú halhatatlan alakjait, hogy méltó reá, miszerint azt minden magyar ember megszerezze és oltárkép gyanánt lakásának díszéül megőrizze. A kép háromféle nagyságban megrendelhető minden könyv és műkö-reskedésben, vagyis közvetlenül **S e b ö k L i p ó t m ü k e r e s k e d é s e b e n** Budapesten, VI. Aradi-utca 8. sz. következő áron: az I. nagyságu, melynek hossza 95, szélessége 63 centiméter, darabonként 4 frtba. — a II. nagyságu, melynek hossza 62, szélessége 43 centiméter, darabonként 2 frtba, — a III. nagyságu, melynek hossza 48, szélessége 32 centiméter, darabonként 1 frtba kerül.

C S A R N O K.

A V á n d o r i f í ú k.

A „Szarvasi Lapok“ számára írta: **Szigethy Vilmos.** (Folytatás.)

V. SZÖKTETÉS A ZÁRDÁBÓL.

Nem fogom kérdezni, sietett biztosítani Tibor. Félte ő is ettől a beszédőtől és áttért másra.

— Mondja csak, szeret maga Vándorlakon lenni?

Szeretek!

Nem kívánkozott el sohasem egy városba, vagy talán Budapestre?

Nem. Teljesen meg vagyok elégedve Vándorlak-kal. Van nekem itt mulatságom. A könyveken kívül előveszem a galambjaimat. Szeretnek azok nagyon engem. Ha hívom őket, már is a vállamon röpködnek és a kis bohók még esókolódnai is szeretnének.

Nagyon szereti maga is őket.

Nagyon.

Boldog állatok! Hányszor nem részesül az ember is hasonló szeretetben és egy olyan kis állat boldogabb, mint a föld koronája, az ember!

Messzire benn voltak már az erdőben és egy kis tisztásra érve látták a beborult eget. Zivatar volt kitörőben. Vissza már nem mehettek, hanem volt az erdőben egy kis ház az erdő ör számára, oda siettek annál is inkább, mert az eső már csepegni kezdett. A vadász terembe mentek, mely a ház mellett épült teljesen elkülönítve a lakóháztól.

Szép kilátás nyílt az ablakból.

A pamlagra ültek egymás mellé és bámultak ki az esőben.

Az eső lassankint megerevedve hatalmasan kezdett esni. Szép kövér eszekben eset és ez ordóór felesége örült neki, mert készítette az eresz alá a kádat. Jó lesz a víz a nagy mosásra.

Fél a zivatartól Sárika?

Nem félek. Gyakran nézem az ablakból és monhatom örömöm is telik benne. Felujul minden, új élet kap az egész természet.

Maga nem szereti?

Szeretem mert emlékeztet a villám valamira. Az ön két gyújtó szemére, a melynek veszedelmesek, akár a villám.

Bók akar ez lenni?

Több mint bók! Ez szerelem!

Sárika az ablaknál állott Tiborral. Tibor az utolsó szónál mélyen nézett Sárika szemébe.

A másik perczben aztán már ölelkeztek. Sárika fejcséke ott pihent Tibor mellén és Tibor esókolta az aranyzóke haját.

Menjünk el az ablaktól, mert meglátnak, sugta Sárika.

Visszamentek a pamlagra. Sárika mint egy önfeláldozó bárány hajlott Tibor mellére és kulcsolta át kezeivel annak nyakát.

Nem szóltak egymásnak semmit.

Minek is szóljanak? Hiszen eleget mondott az a tüzes esók, eleget mondott az a forró ölelés, a szerelemhez nem kell ékes szólás, nem kell semmi féle beszéd. Egy esókban ki van minden fejezve.

Egy eszbontó esókban, mely boldogít, és üdvözít egyaránt,

Hanem egyszerre mint a villám pattant fel Sárika és kezébe temetve arcát zokogni kezdett.

Mi az Sárika, mi bántja?

Oh én boldogtalan, zokogta a lány, oh én boldogtalan!

Alig volt képes lecsillapítani Tibor, akkor aztán ismét leült melléje Sárika és elmondott neki egy történetet.

A mint tudja maga Tibor, én vakmerő vagyok és szeretek barangolni szerzetészt.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

S Z I K E S A N T A L.

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár Bécsben I. ker. Singerstrasse 15. sz. a. „zum goldenen Reich sapffel“

Vértisztító labdacscok ezelőtt általános labdacscok neve alatt, ez utóbbi nevel teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség melyben ezen labdacscok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacscok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszereből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacscok háziszereit ajánlatnak és ajánltattak minden olyan bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe zavarok, májbajok, kolika, vértolulások, aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is így sápkornál. Idegességéből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacscok oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalommal sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de meg gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan haláiratból, melyet e labdacscok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségeik után egészségük visszanyerése folytán hozzáknak intéztek, ezen helyen csakis néhányat említtünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacscokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. Április hó 30-án
Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felülmulhatatlan vértisztító labdacsciból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacscái csodáhatá saért.

Maradok teljes tisztelettel.
Pawlistik Ferencz, Köln Lindenthal.
Hirsché Földiek mellett 1887 szept. hó 12

Tekintetes ír!
Isten akarata volt, hogy az Ön labdacscái kezem közé kerültek melyeknek hatását ezennel megírom. En gyermekágyban meghaltam olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyáramar a holtak közé volnék ha az Ön csodálatraméltó labdacscái engem nem mentettek volna meg. Az Isten ád a meg Öntezért ezer szer Nagy bizalommal van hogy ön labdacscok engem is tökéletesen kifognak gyógyítani a mint már másoknak is egészségük visszanyerés ére segítségül szolgáltak. Knitz Feréz.

Bécs Újhely, 1887 november 9.
Mélye tisztelt ur!
A forróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagy nemem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhur rutban és vízkórsgban már életét is meguntá melyről egyeb kente is mondot midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacscái közül. Ezen labdacscok nálam sohasem fognak kifogni a midőn bol szavoknak állandó használatafolj tántokéletesen kifogyúlt. Legfőbb tisztelettel.
Weinertel Josefa

Eichenberamt Göhl mellett 1889 marc, 27
Tekintetes ur Aláhírot ismételen kér 4 csomagot az Ön aloban hasznos és kitünő labdacscáiból. El nem muíratom legnagyobb elism résemet kifejezni ezen labdacscok értéke felett és az hol csak alkalman nyílik a szenvedőknek legmelgebben fogom ajánlani. Ezen haláiratom tetszészerinti használatára Ön ezennel elhatalmozom.
Hahn Ignác
Teljes tisztelettel
Gotschdorf Kolbach mellett zilázia 1888 okt 8

T ír.
Felkérem miszerint az Ön vértisztító labdacscáiból egy doboz zal küldeni sziveskedjék Csakis az Ön csodálatos labdacscáinak köszön hetem hogy egy gyomorhajól melyfengem öt éven át gyötört meg szabadultam. Ezen labdacscok nálam sohasem fognak kifogni a midőn legforróbb köszönetemet kifejezem vagyok tisztelettel. Zwickl Anna

Ezen vértisztító labdacscok csakis a Pserhofer J féle az arany birodalmi almához címzett gyógyszerertára ban, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacscott tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartal maztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványon eszközöltetik bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr. 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr. 4 csomag 4 frt 40 kr. 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségök következtében ezen labda csok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt tánoztatnak ennek következtében kértik o s a k i s Pserhofer J. féle vértisztító labdacscokat követelni és csakis azok tekinté hetők valódiaknak melyeknek használati utasítása a Pse

offer J. utasítással fekete színben és minden egyesdoboz ledole ugyanazon aláírással vörös színben vanellátva.

Amerikai kövénykenőcs gyors és biztoshatású legjobb minden körsvényes és csúszobajok a m. gerincagy bántalom tsgz ggalásisc hias, migrainre ideges fogfájás, fájás fúlszagatás stb. stb elen 1 20-

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J. töl Évek hosszú sora ót valamenyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve Egy elegánsan kiállított nagy szelen cével 2 frt

Általános tapasz d tanártól Utés és szuras által ok zott sebeknél mérges, daganatoknál ujkkuka sebes vagy gyuladt mell vagy más ily baj onál mint kitünő szer lón kipróbálva 1 tégely 50 Bérmentve 75 kr

Fagybalzsam Pserhofer J. töl ok év óta fagyos tagokr és minden idült sebre mint legbiztosab- zer e' smer tve 1 kocsóggel 40 kr. Bérmentve 65

Utifüvedv egy általános ismert kitünő háziszér hurut rekedt gör esős köhögés stb elen 1 üvegecskéra 50 kr. 2 eg bér mentve 1 frt 50 kr

Életeszencia prágai csepék megrontott gyomor rossz emésztés és mindennemű altesibajok elen kitünő háziszér 1 üveg esével 22 kr 12 üveg 2 frt

Általános tisztító-só Bulrehi A. W. töl. Kitünő háziszér a rossz emésztés minden következményein m főfájás, szédülés gyomorgöres gyo morhev aranyér dugulás stb elen 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalsam üveg 50 kr egy kis üveg 12 krajcár

Por a lábizzadás ellen Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által képződő kelemetlen szagot. Épen tartja a lábbelit és mint által marianszer van ki próbáv a Egy dobozzal 50 kr, Bérmentve 75 kr

Golyva-balsam kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajcár bérmentes küldéssel 65 krajcár.

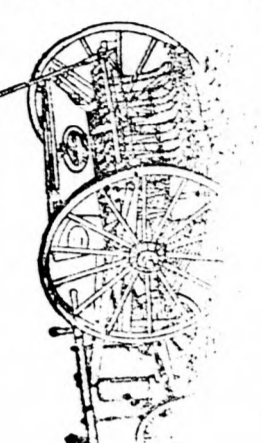
Helső vagy egészségcsó kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetet összes bel és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek.— Postai legrendelések a leggyorsabb eszköz-tetnek ha a pénzösszeg előre küldetik nagyobb megrendelések utánvétellel küldenek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés ha az összeg előre beérkezik mely esetben postaköltések sokkal mérsékeltebbek.

SCHLICK-féle vasöntőde gépgyár rész vénytársaság **BUDAPESTEN.**
Gyár és irodák Városi iroda és raktár Fiók raktár
IV. ker. küllő váci-út. 29—35 Podmanicki utca 14. Kerepesi-út 77 szám

Gőz- és járgánycséplő-készületek
számos első díjjal kitüntetett szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék, mélyítő és egyetemés acélekék, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egy vasu ekék, talajmivelő eszközök valamint Schlick féle szab. Maladás, sorbavetőgépek Takarmánykészítő gépek, darálóok őrlőmatinok és mindennemű gazdasági gépek Eredeti amerikai kevékölő és marokkrakó arató-és fűka szató gépek szállítható mezei vasutak stb. Legutányosabb árak.

Arjegyzekek ingyen és bérmentve.
Elsőnyos fizetési feltételek.

Eszenciákat

rum, cognac, mindenno mű szeszes italok asztali likőrök és különlegességek azonnal elhibázhatatlan elkészítésére a legkitünőbb minőségben szállítok.

Azontelül ajánlok 80 fokú vegyileg tiszta eszenciát kellemes ízű boreczet és közön éges ecetek gyártásához. Leírás és hasznáslati utasítások ingyen mellékeltek.

Kiváló eredményért kezeskedek. Arlapot bérmentve küldök.

Polák Károly Fülöp.

Eszenciák-különlegességek gyára.

P r à g a.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

MARSHALL-FÉLE GŐZMOZGÓNY
COMPOUND FEKVŐ GŐZMOZGÓNY
COMPOUND GŐZGÉR
FEKVŐ GŐZGÉR
UTI MOZGÓNY
MARSHALL-FÉLE GŐZCSEPLŐKÉSZLET
MARRISON AND GREGOR & CO ARATÓ ÉS FÚHÁSZALÓ GÉPEL
SZÁLLÍTHATÓ MALMOK teljes malom-bereanderésük minden rendszer személt

GRAEPEL HUGÓ
GÉP-ÉS ROSTALEMEZ-GYÁR, MALOMÉPÍTÉSZET
MARSHALL, SONS & CO Limited
VEZÉRÜGYNÖKE.

BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCI-ÚT 46.
Arjegyzekek kívánatra bérmentve.

Kitünő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek.

Kitünő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek.

A M. K. államvasutak gépgyára.
Gőzcseplőgarnitúrák,
hengerkazános
Tekemebbilmek.
szalmakazalozó-gépek
gőzkukoriczamorzsolók. Stíbor körfűrészek
mindig csak
A M. K. államvautak gépgyára vezér
Ugynökségénél
Budapest, VIII József-körút 41. sz. a.
rendelendők meg.